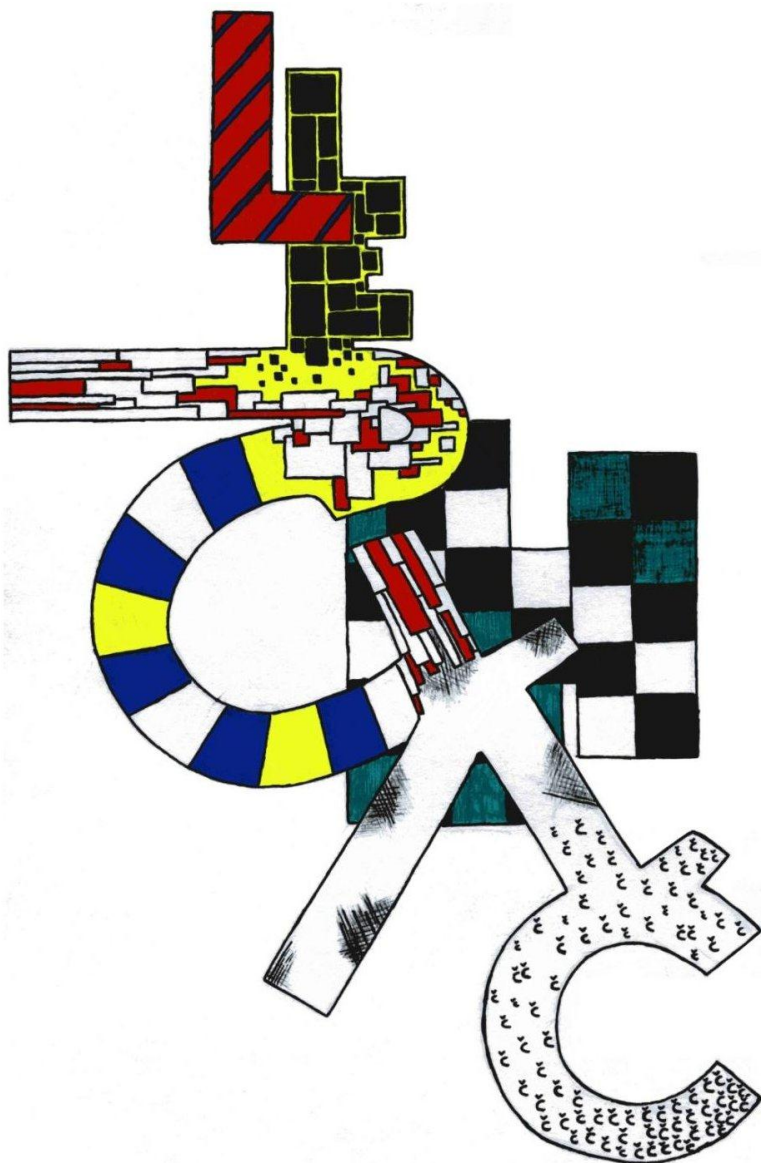

19/2013 – ročník VI.

Jára Cimrman v Brně

Téměř nikdo o tom už dnes neví, neboť se jen zřídka kdy zabředne do tématu, že slavný génius Jára Cimrman pobýval ranou část svého života v jiho-moravském městě, totiž v Brně. Sice se zde nenarodil, ale přistěhoval se s rodinou v mladším školním věku. Díky tomu v Brně nacházíme zárodky několika jeho geniálních myšlenek a děl. Například zřejmě odtud pocházejí pneumatiky, tedy gumové „nákolníky“.

Cimrmanovi nebyli příliš bohatí, avšak malému Járovi se samozřejmě velice líbilo, jak oni, příslušníci vyšších vrstev, jezdí v krásných kočárech. Když šel jednou Jaroslav ze školy, jeden z jeho spolužáků si všiml, jak Jára zasněně hledí na drožku stojící na rohu. Přistoupil k němu a nabídl mu, že jestliže s ním počká na jeho tátu, vysoce postaveného bankéře v městské bance, určitě ho kousek svezde.

Jára tedy celý nadšený čekal, až přijde ona chvíle. Nastoupil, slušně pozdravil pana otce a usadil se vedle svého kamaráda. Jenže ve chvíli, kdy se povoz rozjel, následovalo něco, co mladý Jára nečekal. Povoz jedoucí po kamenných dlaždicích sebou házel do všech stran. Jaroslav byl po jízdě rád, že povoz mohl opustit.

Bojácný člověk by už asi do drožky nikdy nenastoupil, nikoli však vynálezavý Jarda. Jak už to bývá, pomohla mu náhoda. Když se totiž o jeho dobrodružství dozvěděla Járova maminka, leknutím shodila na zem připravený dopis s plnicími potřebami, které následně musel Jára

posbírat. Při této práci stoupl na gumu, uvědomil si její pružnost a v géniově hlavě se zrodila myšlenka.

Jára, zapálen pro svůj pokus, vzal všechny vlastní úspory. V obchodě s psacími potřebami nakoupil tehdy ještě kvalitní gumy, které byly následně upevněny na kola drožky pana bankéře. Chudák pan otec se po velice nepohodlné cestě podíval na kola svého dopravního prostředku.

Stížnost si našla cestu až k Cimrmanovým, což pro Járu znamenalo samozřejmě výprask, jelikož se mohl hájit pouze větou: „To není chyba moje ani gum, nýbrž jejich malého počtu.“ Járova rodina opravdu bohatá na peníze nebyla, zatímco na mnoho jiných věcí ano.

Závěrem nutno podotknout, že kvůli tomuto nezdařenému prototypu byl vynález pneumatik přenechán jiným.

Josef Šikula (G6)

Foto © archiv Divadla Járy Cimrmana

Rok na americké škole *Cumberland Valley Middle School*

Minulý rok mě osud zavál na druhý konec oceánu, do Pensylvánie. Celé dva měsíce prázdnin jsem se snažila zvyknout si na angličtinu, která jen zdaleka připomínala tu školní. 24. srpna 2011 jsem nervózně čekala na školní autobus. Školu jsem o prázdninách navštívila a věděla jsem, jak vypadá, ale přesto jsem měla obavy ze spolužáků, učitelů a také z toho, jak budu zvládat všechny předměty v angličtině.

Moje škola byla vzdálena asi 8 mil od našeho domu, což je asi 13 km. Do školy i zpátky domů mě vždy vozil žlutý školní autobus. Stálý rozvrh pro dny jako u nás jsme neměli. Ve většině amerických škol funguje šestidenní cyklus. Není tedy dáno, že například každé pondělí je rozvrh pro den 1. Když například byl v pátek den 4 a v pondělí se neučilo, tak se potom v úterý pokračovalo rozvrhem pro den 5.

Neměli jsme ani třídy jako u nás. Na začátku roku jsme byli rozděleni do tzv. *homerooms*. To bylo něco jako naše kmenová třída. Před začátkem vyučování (po snídani) jsme museli být přítomni v těchto třídách, kde jsme každé ráno poslouchali hymnu a odříkali slib vlajce. Protože nejsem Američanka, nemusela jsem mít ruku na srdci, ale slib jsem musela odříkat také. Vlastního třídního učitele jsme ale neměli.

Po hymně jsme se rozcházelí do jednotlivých tříd na vyučování. Na předměty jsme byli rozděleni do několika stupňů obtížnosti. Mohli jsme například

být v nejvyšším stupni matematiky, ale v angličtině nebo dějepise jsme mohli být v nejnižším stupni. Volba jazyků byla dobrovolná, nikdo se tedy nemusel učit cizí jazyk povinně. Mohli jsme si vybrat z němčiny, španělštiny, francouzštiny a čínštiny. Některé předměty byly vyučovány v cyklech, které trvaly jeden měsíc. Poté se tento předmět změnil – místo hudební výchovy jsme po měsíci měli práci se dřevem. Docela dlouho mi trvalo, než jsem tento systém pochopila a mamka ho nechápe doteď.

Z důvodů bezpečnosti jsme si do tříd nesměli vzít batoh. Ten jsme si museli hned po příchodu dát do skříňky a jen si z něj o přestávkách brát věci. Přestávky trvaly 3 minuty a většinou bylo obtížné dojít do třídy včas. Zvonění nebylo jako u nás pomocí zvonku, ale skrze tři údery do trianglu. Nesměli jsme si do školy brát láhev, opět kvůli bezpečnosti. Mohli jsme jen pít z „pítek“ na chodbě.

Oběd jsme měli vždy po 5. hodině. V jídelně jsme si buď oběd koupili, nebo jsme si donesli svůj vlastní. Od stolu jsme nesměli vstát, aniž bychom zvedli ruku a učitel nám to dovolil. V jídelně jsme museli být do doby, než začala přestávka před 6. hodinou.

Zkoušení probíhalo jen formou testů po každé probrané lekci, nebo formou malých kvízů na začátku hodiny. Nikdy se nezkoušelo ústně. Často jsme museli dělat projekty, například referáty, praktické práce... Znamky se nikdy nesměly říkat nahlas. Opravené testy rozdával vždy jen učitel a podával je žákovi přímo do ruky známkou dolů. Byla to jen procenta. Měli jsme tabulku, podle které jsme si sami zjišťovali známku.

Co se týká školní uniformy, nemuseli jsme je naštěstí mít přes den, museli jsme je mít jen na tělocvik. Byly to „velmi atraktivní a slušivé“ červené kraťasy basketbalového střihu a „velmi pěkné“ vytažané černé tričko. Výhodou bylo, že jsme se nemuseli ve škole přezouvat.

Budova školy měla jedno patro, jen nad jednou malou částí bylo vystavěno i druhé patro, které ale bylo určeno jen pro 8. ročník. Já jsem chodila na *Middle School*, která byla pro 6. - 8. ročník. Se mnou tam chodilo dalších 900 dětí – do každého ročníku 300. Kousek od mé školy byla *High School*, pro ročníky 9 - 12. Tam chodilo asi 4 000 dětí. Byla to průměrně velká škola, k níž patřil velký sportovní komplex, který tvořilo několik hřišť na americký fotbal, baseball, fotbal a atletiku.

Díky tomu, že jsem byla cizinka, zařadili mne do programu *ESL – English as a second Language*. Tam jsme měli jednoho učitele, který nám pomáhal, když jsme něčemu nerozuměli. Proto jsem potkala mnoho lidí ze všech různých zemí, např. mé dvě kamarádky byly z Nigérie a Pákistánu.

Tento rok byl opravdu výjimečný. Získala jsem mnoho zkušeností, které se mi budou do života hodit. Každému bych doporučila, aby cestoval do zahraničí, jak nejčastěji to půjde. Jsou to opravdu zkušenosti k nezaplacení.

Kateřina Bielená (G4)

Foto © archiv K. Bielené

Galette des Rois **CMGaSOŠPg Brno, 10. 1. 2013**

Jako každý rok se u nás na Cyrilo-metodějském gymnáziu konala soutěž francouzštinářů o nejlepší tradiční francouzský koláč, *Galette des Rois*, tedy o nejlepší tříkrálový koláč. Já jsem se jí samozřejmě také zúčastnil. Letos však byla účast oproti minulému roku, kdy bylo koláčů jedenáct, slabší. Byly k vidění jen tři koláče: jeden za G3, jeden za G5 a samozřejmě i jeden za naši G4.

Nyní něco málo o tradici, podle které se soutěž koná. Každý rok ve Francii pečou tento koláč na svátek Tří králů. To samo o sobě by nebylo tak zajímavé, je to celkem běžná tradice. Francouzi do něho ale zapečou malou figurku, a kdo ji v koláči najde, stává se na den králem a může nosit na hlavě korunu, která se obvykle pokládá na koláč. My jsme figurky nezapékali, jen výherce dostal korunku (a sladkou odměnu).

Vraťme se k soutěži. Žádná přesná pravidla stanovená nebyla, ale dostali jsme několik receptů na pečení tohoto tříkrálového koláče. Soutěž se konala v prvním patře naší školy, kde se o velké přestávce vystavily všechny koláče na připravené lavice. Tři soutěžní dorty byly v popředí se svými čísly, vzadu potom byl nesoutěžní koláč sestry Vojtěchy a poblíž samozřejmě i urna na hlasovací lístky.

Jakmile zazvonilo, začali se ke koláčům všichni hrnout, a to jak studenti, tak i učitelé. Studenti povětšinou jen stáli a dívali se, sem tam se někdo odhodlal jít ochutnat koláč sestry Vojtěchy nebo, jako v našem případě, začal všechny

přemlouvat, že jeho koláč je ten nejlepší, zatímco učitelé s velkou radostí ochutnávali. Kroužili a uždibovali, chodili několikrát dokola a snažili se tvářit velmi nerozhodně, aby co nejvíce oddálili tu chvíli, kdy se budou muset rozhodnout, který koláč jim chutná opravdu nejvíce. Ani letos nezklamali největší gastronomičtí odborníci naší školy, tedy pan profesor Zemánek a pan profesor Otruba, kteří naše kulinářské výtvořiny hodnotili nejdéle a velmi, velmi pečlivě. Zúčastnilo se samozřejmě plno dalších učitelů, ale i kdybych si je všechny zapamatoval, vyjmenovával bych je hodně dlouho, takže mi nezbývá než doufat, že se neurazí ☺.

Já a hlavní autor našeho koláče, Honza Pokorný, jsme zde byli taky. Diskutovali jsme o svých šancích a shodli jsme se, že máme hodně velkou šanci na třetí místo ☺. Mimo to jsme ještě s ostatními soutěžícími ochutnávali koláč sestry Vojtěchy, ale přerušilo nás zazvonění a my museli zpátky do třídy.

Hned další přestávku se konalo vyhodnocení, na stejném místě jako soutěž, jen bez stolů a koláčů. A i přesto, že jsme čekali třetí místo, se náš koláč umístil na prvním místě! Jako odměnu jsme dostali krásnou fotku s panem ředitelem a obrovské balení *Merci*, o které jsme se s třídou rozdělili, přestože se Majdě Vaňkové povedlo vzít nám ho bez našeho všimnutí, což bylo pro nás naprostá záhada.

Rozhodně s Honzou uděláme, co můžeme, abychom *Merci* dostali do naší třídy i příští rok.

(pokračování na s. 14)

Jiří Habán (G4)

**10. reprezentační ples
Klubu přátel cyrilometodějské školy
v Brně o. s.
Brno, KC Dělnák, 31. 1. 2013**

Foto © V. Zukalová

**U příležitosti jubilejního cyrilometodějského roku
vyhlašuje školní časopis Lercháč
soutěž
„O nejlepší komix s CM tematikou“**

soutěžní podmínky

téma: život a dílo sv. Cyrila a Metoděje

formát: libovolný

technika zpracování: libovolná

místo odevzdání: kabinet č. 107 (S. Cyrila)

soutěžní kategorie

I. kategorie: nižší gymnázium

II. kategorie: vyšší gymnázium

III. kategorie: pedagogická škola

IV. kategorie: zaměstnanci školy

časový harmonogram soutěže

zahájení: 18. února 2013

ukončení: 30. dubna 2013

hodnocení redakcí Lercháče: v průběhu května 2013

vyhlášení výsledků: v červnu 2013

**Těšíme se na vaše komixy!
Redakce Lercháče**

... s prof. Ludmilou Kovářovou

1. Můžete se nám stručně představit?

Dobrý den, jmenuji se Ludmila Kovářová a zde na gymnáziu učím anglický jazyk.

2. Odkud jste?

Pocházím z malé vesničky ležící poblíž rakouských hranic, která se jmenuje Starý Petřín. Většina lidí však neví, kde toto místo hledat, proto hned vzápětí dodávám, že je to osm kilometrů od Vranova nad Dyjí, okres Znojmo.

3. Kolik máte sourozenců?

Mám jednu sestru, která je o dva roky mladší. Mnohdy mi ale připadá, že ona je ta starší a rozumnější a já jsem ta, která si za ní chodí pro rady a často vyvádí, jako malá holka ☺.

4. Na jakých školách jste studovala?

Základní i střední školu jsem studovala ve Znojmě. Jako obor střední školy jsem si vybrala pedagogické lyceum. Na toto studium často ráda vzpomínám, protože to byly krásné čtyři roky, ve kterých jsem se mohla realizovat po stránce hudební i výtvarné.

5. Proč jste si vybrala zrovna naši školu?

Ještě jako studentka pedagogické fakulty jsem zde byla na praxi a už v té době se mi tady moc líbilo. Nejen prostředí, ale hlavně milý a vstřícný kolektiv a také šikovní studenti ☺. V tu dobu mě však vůbec nenapadlo, že bych zde mohla za rok nastoupit jako plnohodnotný člen

učitelského sboru. Když se mi však naskytla možnost práce na této škole, kývla jsem na ni téměř bez zaváhání.

6. Jak vás napadlo jít studovat učitelství? Proč jste se rozhodla pro angličtinu a matematiku?

Moje maminka je učitelkou na prvním stupni ve Starém Petříně, takže už odmala jsem se v tomto prostředí pohybovala. Díky tomu jsem se účastnila (někdy i nedobrovolně ☺) téměř všech akcí, které byly se školním prostředím spjaté. Když jsem se měla později rozhodnout pro obor mého studia, pedagogický směr mi byl nejbližší.

No, a proč zrovna matematika a angličtina? Mám ráda výzvy a řešit matematické úkoly je vždy tak trochu výzva. Ráda se zamýšlím nad problémy, které nejdu vyřešit jen dosazením určitého vzorce, ale vyžadují nápaditost a často i trpělivost. Další zajímavostí na matematice je její propojení s naším běžným životem. Matematika se dotýká téměř jakéhokoliv odvětví. A to vždy poutalo mou pozornost.

Anglický jazyk mám ráda. Vždy se mi líbila jeho zvukomalebnost. Ke studiu angličtiny jsem se také rozhodla proto, že jsem chtěla umět alespoň jeden světový jazyk. Na střední škole jsem sice studovala i němčinu, ale necítila jsem se v ní silná natolik, abych ji mohla studovat na vysoké škole.

7. Baví vás to (alespoň prozatím ☺)?

Myslím si, že u většiny povolání je to podobné. Jsou dny, kdy se do práce těšíte, baví vás to a práce vás naplňuje. Pak ale zákonitě musí přijít i dny, kdy je tomu naopak. U mě je tomu taky tak. I

když musím říct, že prozatím ještě více převládá ta první možnost ☺.

8. Co se vám tady líbí nejvíc? Co byste chtěla zlepšit?

Jak už jsem dříve zmínila, líbí se mi zde kolektiv, se kterým spolupracuji. A to nemám na mysli jen kolektiv kolegů, ale také studentů. No, a jelikož jsem začínající učitelka, přála bych si zlepšit svoje schopnosti v oboru vzdělávání a výchovy.

9. Měla jste v dětství nějaký velký sen?

Určitě jsem nějaké velké či malé sny měla, ale bohužel si už nevzpomínám, čeho se týkaly.

10. Máte nějaké plány do budoucna?

Když jsem byla ještě o něco mladší, tak jsem dost často přemýšlela o své budoucnosti a plánovala. Ale většinou stejně všechno dopadlo úplně jinak, než jak jsem si představovala. Jednou jsem kdesi četla takovou vtipnou, a zároveň velmi pravdivou větu: *Chcete-li Boha rozesmát, povídejte mu o svých plánech*. Vzala jsem si z toho ponaučení a snažím se brát vše tak, jak přichází. Díky tomu už nejsem zklamaná, když se mi něco nespíní podle mého plánu.

11. Co ráda děláte ve svém volném čase? Jaká je vaše oblíbená hudební skupina, film, knížka...?

Ráda sportuji, a tak když mám možnost, jezdím na kole, běhám nebo chodím plavat. Můj život je taky silně spojený s hudbou. Už od malička jsem hrála na zobcovou flétnu, pak na příčnou, naučila jsem se na kytaru a na střední škole i trochu na klavír. Taky ráda zpívám a už více než tři roky jsem zpěvačkou ve Zno-

jenském dechovém orchestru. Posledním rokem jsem se také dostala ke zpěvu spirituálů, takže mám pořád na čem pracovat a v čem se zlepšovat ☺.

Oblíbenou skupinu nemám a nemám ani oblíbený žánr, který bych upřednostňovala. Mám ráda dobrou hudbu, nezávisle na tom, kdo ji hraje. Ráda si zajdu na koncert jazzu, blues, ale i rocku nebo třeba zajdu na operu.

Mým oblíbeným filmem je *Amelie z Montmartru*. Je to film, který jsem viděla snad už stokrát, a přesto je pro mě stále kouzelný a neobyčejný.

Moc ráda čtu, jen mě mrzí, že nemám na knihy tolik času, kolik bych si přála. Jedna z mých oblíbených knih je *Malý princ*. Líbí se mi její hluboké myšlenky podané v krásných a jednoduchých obrazech.

Děkujeme za rozhovor!

Mgr. Ludmila Kovářová

- Narodena dne 1. 4. 1987
- Studovala na ZŠ ve Znojmě, SŠ obor pedagogické lyceum také ve Znojmě a VŠ obor učitelství AJ a M v Brně
- Na naší škole vyučuje prvním rokem
- Má o dva roky mladší sestru Hanu
- Mluví anglicky a německy
- Mezi její záliby patří sportování, zpěv, četba a sledování filmů
- Momentálně žije v Brně

Markéta Solnická (G6)

*Výstup na Monte Paterno v italských Dolomitech
(2011)*

Promoce (2012)

*Se sestrou během tradičního masopustu
v naší vesnici*

Foto © archiv L. Kovářové

Jak jste spokojeni s novým prezidentem České republiky a co od něj očekáváte?

Ondřej Hriadel (G7)

Nejsem spokojený a neočekávám nic. Jeho činy mluví samy za sebe.

Kateřina Peclová (PL3)

Já jsem spokojená (i když vždycky by mohlo být lépe). Moc toho neočekávám, spíš bych si přála, aby se neopakovaly podobné aféry, jako ukradená propiska a podobně. Byla bych ráda, kdyby se stav republiky alespoň nezhoršoval jako doposud.

Klára Haičmanová (PL1)

Já jen doufám, že neudělá nějaký další nesmysl, jako bylo například propuštění vězňů.

Nikola Hlávková (PL1)

Já s novým prezidentem spokojená nejsem. Kdybych mohla volit, volím Karla, protože Zemanova minulost se s ním bude táhnout dál a nevypadá to, že by se změnil... Podle mne myslí jen na starší generaci.

Anna Vicenecová (G6)

Se zvoleným prezidentem spokojená nejsem, ale doufám, že bude Českou republiku dobře reprezentovat.

Alžběta Kučerová (G6)

Spokojená moc nejsem, ale přesto očekávám, že bude dobře reprezentovat naši zemi.

Anežka Sýkorová (G5)

Já jsem celkem spokojená a očekávám jen to nejlepší.

Žaneta Pavlíčková (PL4)

Jelikož se projevil ve volební kampani jako lhář a hulvát, tak nic jiného od něj asi očekávat nemůžeme. Snad jen společnost becherovka může očekávat největší sponzoring za dobu své existence.

Jan Crha (G7)

Spokojený nejsem, ale nebyl bych, ani kdyby vyhrál Karel Schwarzenberg. Očekávám, že nás mezinárodně ztrapní, a naše republika tak bude ještě víc pro smích, než je teď.

Markéta Solnická (G6)

Vražda před polednem

Karla a Marii vzbudí v půl sedmé červený elektrický budík. Marie několikrát vzdychne a s námahou se na posteli posadí. Mlčky hledí na spáry v plovoucí podlaze, kterou s Karlem zakoupili se slevou v Baumaxu. Nasouká nohy do korkových sandálů, a aniž pohlédne na Karla, odšourá se do koupelny. Karlovi začíná být zima. V ložnici po ránu bývá třeba i dvanáct stupňů.

Karel se zavrtá hlouběji do pokrývky z kozí srsti a snaží se neslyšet Mariin zpěv rozléhající se po celé chatrči. Nakonec vstává, obléká se do volných kožených šatů a vychází ven. Rozhlíží se po okolní krajině, tak, jak mu to hustá mlha dovolí, a jako každé ráno mu zrak toužebně sklouzne na mastné obrysy vzdálené silničky vedoucí do města...

Ze snění jej však vytrhne Mariin ječivý hlas: „Karle, kozy čekají, až je podojíš. Jsou už celé nervózní a já nemám z čeho vařit snídani!“ Po jídle skládajícím se z obilné placky a kozího mléka Karel vyrazí s jejich stádem dvaceti koz na pastvu a Marie usedá k tkalcovskému stavu. Má rozdělaných několik pokrývek a koberečků z kozí srsti, které chce ve městě prodat. Při tom si propěvuje tibetské národní písně.

To Karel, sedící na rozmoklé zemi a sledující kozy, jak se pasou, má úplně jiné myšlenky. Tiše nadává: „Proč každé normální chlap může chodit v obleku do vytopené kanceláře, a jen já tu musím sedět jako idiot! Proč jsem do tohotole

výmyslu vůbec lezl! A proč jsem se musel seznámit s tou bláznivou holkou, a ještě se do ní zamilovat! Prej že lituje ty ubohé Tibeťany, jak jsou chudí, jak je jim zima, jak skoro nic nemají! Prej, že si nezaslouží žít jako normální člověk, ale chce poznat, jak žijí oni! A já byl okouzlený, jak citlivé srdce ta holka má! Pěkně citlivé, jen co je pravda. Donutila mě postavit tu barabiznu, co v ní bydlíme, nepoužívat ústřední topení, místo postelí mít rohože a vařit na ohni! Aspoň, že jsem si prosadil tu podlahu... Ale já už to nevydržím! Já si to s ní vyřídím, že po mně chce, abych žil jak neandrtálec...“ S touto myšlenkou se zvedl ze země, zapískal na stádo a vydal se k „domovu“.

Marie ho uslyšela přicházet a podivila se: „Co tak brzo, Karle? Vždyť ještě není ani poledne!“ Karel něco zabručel a odšoural se do chlívku. Tam si vzal okovaně vědro s dvojitým dnem a tiše vstoupil do domku. Marie k němu byla zády. Rozpřáhl se a ... udeřil ji vědrem do hlavy. Žena se skácela na zem, ani nestihla vykřiknout. Karel popadl hořící dřevo z ohniště, kde Marie předtím připravovala suchou rýži k obědu, a hodil ho na plovoucí podlahu. Ta okamžitě vzplanula.

Oheň postupně zachvátil celou chatrč. Karel stál na kopci a se zatajeným dechem sledoval to ohnivé divadlo. Pak se naposled podíval na místo, kde prožil čtyři nejhorší roky svého života, a vydal se lehkým krokem k silnici. V kapse tiskl peníze, které si pečlivě schovával po celou dobu jejich manželství, a těšil se na krásný život, který ho čeká.

Měsíc po svém činu odletěl na Seychely, aby zde prožil zbytek života v teple, pohodlí, bez rýže a bez koz.

Inverze

Epigramy

Kdybych žítí mohl
jako prase v žitě,
jó, to by byl život,
docela určitě.

Jenže dnes se šetří
i na malým dítěti,
takže se mám spíše
jako žito v praseti.

Adresováno z vyšších míst politických občanům naší republiky

Nestěžuj si, Čechu,
chceš jednu do zubů?
Spokoj se s tím, co je,
a raděj drž hubu.

Vojtěch Otruba (G7)

Galette des Rois CMGaSOŠPg Brno, 10. 1. 2013

(dokončení ze s. 5)

*Vítězná dvojice:
(zleva) Jiří Habán a Jan Pokorný (G4)*

Foto © S. Cyrila

Král Richard III. třikrát jinak

Bude to zhruba již rok, co jsem v sobě objevila zalíbení ve hrách Williama Shakespeara. Nejenže jsem si je ve velkém začala půjčovat v knihovně, ale začala jsem na ně chodit i do divadla. Jako první jsem shlédla hru *Král Richard III.* v Mahenově divadle. Následovaly *Marná lásky snaha*, *Antonius a Kleopatra*, *Romeo a Julie*, *Konec dobrý, všechno dobré* a konečně *Veselé paničky Windsorské*.

Moje záliba ve čtení Shakespeara se objevila v době, kdy jsem prožívala divadelní „absták“, neboť právě byly letní prázdniny a to jsou divadla zavřená. Jediná možnost, jak se člověk může podívat na nějakou hru, jsou, krom televize, Letní shakespeareovské slavnosti. Konají se každé letní prázdniny po celé České republice. V jejich rámci jsem měla možnost vidět již zmíněné hry *Marná lásky snaha*, *Antonius a Kleopatra* a *Richard III.* Tím se dostávám k nadpisu své trojí recenze.

Jak už název napovídá, půjde o srovnání třech různých představení a provedení hry *Richard III.* Pro ty, kteří nevědí, o čem hra je, shrnu děj do pár vět, i když je obsáhlý, a dalo by se proto o něm mluvit hodiny. Jedná se o to, že vévoda z Glosteru, pozdější král Richard III., viní všechny ze svého tělesného postižení, a jak sám říká, nezbyvá mu nic jiného, než nenávidět všechny a všechno. Rozhodne se tedy nenápadně zapříčinit smrt mnoha svých rodinných příslušníků a lidí, kteří mu stojí v cestě za královským trůnem, zároveň stihne svést hned několik žen a nakonec se stane i králem. Ale ani to mu nestačí. Chce se mstít všem, kteří mu kdy uškodili a stáli v cestě za snem, a zradí dokonce i ty, kteří stáli při

něm. To se mu nakonec vymstí. Chcete-li vědět víc, budete si hru muset přečíst, nebo si na ni zajít do divadla.

Vynikající anglista, překladatel a divadelník Jiří Josek, jehož znamenitý překlad této hry je použit pro inscenaci Mahenovy činohry, uvádí o této hře mimo jiné toto:

„Obraz Richarda jako fyzicky a duševně pokřiveného člověka, jak ho dramatik pojímá, je z historického hlediska nespravedlivý. Dobový portrét ukazuje Richarda jako člověka vcelku pohledného, drobný tělesný defekt prý téměř odstranil usilovným cvičením. Pro zločiny, které se mu připisují, neexistují důkazy. Shakespeare ale není záměrným mystifikátorem. Přebírá výklad postavy ze soudobých pramenů, které z propagandistických důvodů očerňují poražené nepřátele a vítají nástup Tudorců na trůn. Z těchto pramenů je nejvýznamnější nedokončená *Historie krále Richarda III.* z roku 1513 od humanisty Thomase Mora.“

Poprvé jsem tuto hru viděla na prknech Mahenovy činohry 21. 6. 2012. Toto datum si dodnes pamatuji, věřte, že jsem nikde nehledala starý lístek, abych si ho ověřila. Do takové míry mne hra zaujala. Historická hra *Richard III.* stojí na hereckém obsazení, a to zejména postavy krále Richarda. V Mahenově divadle se této role ujal Petr Halberstadt. Pokud jste četli 17. číslo časopisu Lercháč, mohli jste se tam o něm něco dozvědět, protože sestra Cyrila s ním udělala rozhovor. Také jste zde mohli najít recenzi dalšího představení, kde Petr Halberstadt hraje hlavní roli, a to hry *Cyrano z Bergeraku*. Richard III. je naprosto odlišná postava, mám-li tyto dva hrdiny porovnat. Cyrano je vzor statečnosti, laskavosti, ctí klasické hodnoty, jako je pravda a láska. Naproti tomu Richard je zlý, intrikán, pomstychtivý, úlisný, ale na druhou stranu v jistém smyslu velmi charismatický muž, na čemž

ale rozhodně nemá jeho znetvoření žádný podíl – tady by se dala najít podobnost s Cyranem. Oba hrdinové trpí tělesným postižením: Cyrano spíše kosmetickou vadou, která je příčinou mnoha nesnází, Richard je na tom o poznání hůře, jednu ruku má chromou a na jedno oko nevidí. Tedy aspoň takto jeho postižení vyjádřili v Brně, zatímco v Praze král kulhal a na Letních shakespearovských slavnostech měl na zádech hrb (v literární předloze totiž není jasně definováno, o jaké postižení se jedná).

Tedy ale zpět k Richardovi v Mahe-
nově divadle. Krom výběru hlavního
představitele, se kterým jsem velice spo-
kojená, musím něco říci i k ostatním her-
cům a jejich postavám. V roli Richardovy
ženy se objeví Klára Apolenářová, jeho
matku ztvárňuje Marie Durnová, králov-
nu Alžbětu hraje Zuzana Slavíková, Has-
tingse – přítele, kterého však dá Richard
nakonec popravít – po zesnulém Jarosla-
vu Dufkovi nastudoval Zdeněk Dvořák.
Richardova přemožitele Richmonda
ztvárnil Petr Bláha a v roli vévody
z Buckinghamu, velkého Richardova za-
stávce a pomocníka (můžete hádat, jak
asi skončil), se za dobu hraní v Mahenově
divadle vystřídali již tři herci, mezi nimi
Pavel Doucek a mediálně známý brněn-
ský rodák Radim Fiala. Je vidět, že všichni
herci jsou spolu sehraní a vědí, jak kdo
reaguje, na rozdíl od nastudování hry na
Letních Shakespearových slavnostech,
kdy se dala dohromady sestava známých
jmen, která ale nepůsobí delší čas jako
jeden soubor, a pak to podle toho také
vypadá. Jedna z věcí, která se mi v Mahe-
nově divadle velice líbila, byly dobové
kulisy a scéna, která je velmi originální.
Jestli jste někdy byli na plesu v opeře,
nebo jste alespoň jako já zahlédli nějaké
fotky, tušíte, že délka sálu se ještě optic-
ky prodlouží přistavením dalších bočních
lůží, umístěných na jeviště. Ze stropu visí
lustry, je zde samozřejmě i trůn, nebo

nastíněné bojiště před osudnou bitvou na
Bosworthském poli. Také kostýmy jsou
historické, žádné moderní obleky či šlené
oděvy, které jste mohli vidět v jiných
hrách či modernizovaných operách.
Abych však jen nechválila, skoro mi až
„lezly na nervy“ šaty Kláry Apolenářové,
které mají nepraktickou vlečku či co (je až
s podivem, že se o ni její lady Anna ne-
přerazila).

Další prvek, který stojí za zmínku, je
promítací plátno, které se před diváky
spustí, je-li potřeba za ním přestavit scé-
nu, nebo navodit atmosféru v pozadí, a
na kterém je možno vidět vizualizace,
např. nádhernou vitráž evokující katedrá-
lu a různé další motivy. Musím se také
zmínit o hudbě a zvukovém doprovodu,
obojí je využito poměrně často.
K odlišným scénám se hodí různé úryvky,
ať jde např. o Beethovenovu 7. symfonii
(je známá z filmu *Králova řeč*), gregorián-
ský chorál, kvílivé zvuky, či zcela moderní
anglicky zpívanou píseň.

Vzhledem k tomu, že hru *Richard III.*
jsem předtím nečetla, nevěděla jsem, o
čem je, kdo s kým, proč... V úvodu hry
dramaturg Martin Dohnal prohlásil, že
Mahenova činohra nemá ani tolik herců,
kolik je ve hře postav, takže musel někte-
ré méně důležité postavy poškrtat; zkrát-
ka chci říct, že děj je přehledný, pěkně a
logicky plyne a i divák, který jde tak jako
já do divadla zcela neobeznámen, co že
to vlastně hrají, vše pochopí a v zápletkce
se vyzná. Tak tomu bohužel nebylo u
všech zpracování, které jsem viděla. Kdy-
bych jako první zpracování viděla to na
Letních shakespearovských slavnostech,
asi by mě příliš nenadchlo a určitě bych
neměla touhu vidět hru v různých nastu-
dováních. Přiznávám, že mé nadšení a
podle mého názoru i úspěch hry má na
svědomí hlavní představitel, který je
mým oblíbeným hercem v Mahenově
divadle. Je to skvělý herec a dokáže se
vcítit do zcela odlišných postav a všechny

je skvěle zahraje. Je úžasné, jak v jednu chvíli dokáže být slizký až hrůza a divák má sto chutí mu jednu vrazit, a jen o pár minut později je mírný jak beránek, milý a citlivý, a dokáže při tom všem svést ženu, které zabil manžela a která dosud pláče nad jeho hrobem. Jak mění nálady, gestikuluje, pohybuje se, pracuje s hlasem... to musíte vidět sami!

Druhé nastudování, které jsem měla možnost shlédnout, bylo na Letních shakespearovských slavnostech v Brně na Špilberku. Lákalo mě venkovní prostředí, známí pražští herci a fakt, že tato hra měla být na slavnostech uvedena poprvé a byla prezentována jako trhák. Hlavní role se zhostil Jiří Langmajer, jeho choť ztvárnila Klára Issová, ve vedlejších rolích bylo k vidění mnoho známých i méně známých televizních herců, např. Simona Postlerová, Eva Salzmanová, Marek Tacík nebo Lukáš Langmajer.

Jak už jsem naznačila dříve, celá hra víceméně stojí, a v tomto případě spíše padá, na hlavním představiteli, a tím byl Jiří Langmajer. Musím přiznat, že mi nikdy nebyl příliš sympatický, ale touto rolí to u mne s odpuštěním „projel“. První polovinu jsem mu nerozuměla ani slovo, mluvil velice rychle a drmolil. Jeho Richard byl velice unylý, bez výrazu, nebyl znát žádný rozdíl mezi rozpoležením (výraz, gesta, hlas), kdy sváděl lady Annu, a scénou, kdy rozkazuje vrahům, aby zabili jeho bratra. Pořád tentýž tón a výška hlasu, žádné emoce, zkrátka hrůza. Naproti tomu Klára Issová byla excelentní. Bylo jí rozumět vše, musela být slyšet určitě až do poslední řady (já sama jsem seděla asi v polovině hlediště). Mluvila s procítěným výrazem, gestikulovala a pohybovala se zcela adekvátně situaci. Pokud hra stála na kontrastu mezi Richardem a Annou, tak se záměr podařil. Myslím si ale, že to nebyl účel. Nevidět představení v Mahenově divadle, vůbec

bych se v ději nevyznala, neboť byl velice nepřehledný. Nechápala jsem smysl existence některých postav a jejich pohnutky, proč udělaly to, co udělaly. Scénu nelze příliš hodnotit, byla asi přizpůsobena prostorům nádvoří na Špilberku, pódium bylo dost široké, ale málo hluboké, takže scéna a kulisy nemohly být takové, jako v kamenném divadle. Nebyla zde ani možnost spouštět něco na pódium, žádná propadla, zkrátka nic. Mohu jen podotknout, že celou šířku zadní části pódia zabíralo lešení přitisknuté ke stěně domu na nádvoří a toto lešení bylo kryté drátěnými oky, po kterých pak herci v některých scénách šplhali nahoru. Ano, a abych nezapomněla, byl zde dokonce i trůn! Toť vše, co se kulis týče.

Abych jen nekritizovala, líbila se mi hudba, byla jiná než u nás v Brně, ale zajímavá, spíše instrumentální. Taky se mi líbily výkony dvou chlapců hrajících Richardovy synovce a potencionální následníky trůnu. Na svůj věk hráli dobře a museli si pamatovat delší monology. V Brně jim není věnováno tolik pozornosti, spíše mlčí a nevedou s Richardem rozhovory jako na Letních shakespearovských slavnostech. Je to tím, že v Mahenově divadle jsou už z hereckých představitelů mladí muži, a když by příliš mluvili, prozradili by se (premiéra byla v roce 2010, to se ještě mohli vydávat za malé hochy, teď už to nejde) ☺.

Třetí zpracování hry *Richard III.* jsem viděla v Praze, spolu se třídou PL4, která toto představení měla na svém kulturním pražském programu. V hlavním městě se *Richard III.* uvádí ve Stavovském divadle. Abyste měli představu: uvnitř vypadá divadlo asi jako Mahenovo divadlo, ale je o polovinu menší a interiér je laděn do zlatozelena, což pro tuto recenzi není moc podstatné. Podstatnější je, že jeviště je relativně úzké a různě členěné, ale k tomu se vrátím až za chvíli. Narozdíl

od brněnské inscenace, která se hraje dle překladu Jiřího Joska, se Stavovské divadlo drží textu asi nejznámějšího překladatele Shakespearových her u nás, a to Martina Hilského. V hlavní roli krále Richarda exceloval Richard Krajčo, vévodu z Buckinghamu hrál taktéž vynikající David Prachař, bratra Richarda, George, ztvárnil Saša Rašilov, matku Iva Janžurová, lorda Hastingsa Jiří Štěpnička, a Richardova přemožitele Richmonda Jan Dolanský. Jak vidíte, samá známá jména, a to jsem nevypisovala všechna. Většinu herců jsem do té doby znala jen z televize nebo z dabingu, takže bylo milé osvěžení vidět je hrát i divadlo. Sláva bohužel není všechno a někteří mě dost zklamali, například jeden herec, který je známý z různých seriálů a dabuje např. hollywoodského herce Harrisona Forda ve filmech o Indiana Jonesovi, tomu museli napovídat každou větu. Slyšela jsem to až do naší lóže, a to jsme neseděli přímo u jeviště (tam to muselo být slyšet ještě mnohem víc). Připadalo mi to trošku neprofesionální, slovo nebo věta se zapomenout může, ale neznat skoro nic... to už bylo moc. Ale třeba jsme jen měli smůlu, herec měl špatný den a příště by bylo vše v pořádku.

Hra opět stála na výkonu představitel krále Richarda, a tím byl již zmíněný Richard Krajčo. Jak už jsem naznačila, klobouk dolů před jeho výkonem, hrál Richarda jinak, než jak jsem zvyklá z Brna, po svém, ale dobře. Věřila jsem mu jak polohu tyрана, tak i soucitného muže či milovníka. Skvěle mu sekundoval David Prachař, ten uměl text výtečně (narozdíl od jiných), jeho výkon byl procítěný, výrazově rozmanitý... jen ta blondatá paruka mu příliš neseděla. Byla jsem opravdu ráda, že v představení hrála i Iva Janžurová, ta se mi moc líbila. Na to, kolik jí je let, má paměť jako slon, párkrát jí nějaké to slovíčko bylo napovězeno, ale delší monology zvládala na jedničku.

Ještě mě mile překvapili Vladislav Beneš ve vedlejší roli lorda Stanleyho a Jan Pyško v roli vraha. Co se hereckého obsazení týče, jako posledního bych zmínila Jana Dolanského, kterého v televizi „moc nemusím“, ale tady měl kladnou roli Richardova přemožitele, působil sympaticky a jeho výkon se mi líbil.

Dvě věci, které mi docela dost kazily kulturní zážitek, byly scéna a kostýmy. Obojí bylo moderní, ne úplně současné, ale rozhodně ne z 15. století, kdy se děj odehrává. Po stranách jeviště byly dvě lavice a rekvizity uprostřed se měnily dle prostředí, které představovaly. Jednu chvíli tam byl stůl s židlemi, chvíli piano, a nakonec výtah, který jezdil dolů pod úroveň jeviště, kde bylo vězení pro Richardovy nepřátele. Kostýmy byly jak z konce 20. století, někteří pánové měli dokonce dlouhé kožené kabáty, dámy pak kostýmký nebo šaty. Ty mne rušily ještě víc, než kostýmy na Letních shakespearovských slavnostech. Tam byly naprosto extravagantní, ale nekopírovaly žádný módní styl oblékání ani dobové oblečení, kdežto kostýmy vypadající jako by vyskočily z nějakého starého českého seriálu, mi opravdu vadily. Jedinou výjimkou byl sám Richard, který měl v mezích možností nejdobovější kostým.

Co se hudby týče, nebyla nijak výrazná, na rozdíl od brněnské Mahenky a Letních shakespearovských slavností nevynikala a byla zapamatovatelná. Na druhou stranu mě nijak nerušila, což se občas v divadle na činohře stává, tedy že výběr hudby nebývá nejlepší a ke hře se nehodí. Jako pozitivum vidím přehlednost v ději, stejně jako v Mahenově divadle, tak i ve Stavovském jsem se v zápletky vyznala a pochopila, kdo s kým, proti komu a proč.

Každé z nastudování hry (*Král*) *Richard III.* má své klady a zápory, s tím rozdílem, že někde převažují klady, za-

tímco jinde zápory. Brněnského *Krále Richarda III.* hodnotím jednoznačně jako nejlepší představení a opravdu to není tím, že je „naše“ a hraje tam můj oblíbený herec. Objektivně: je přehledné, divák z divadla odchází a ví, „jak to bylo“; herecké výkony jsou velmi dobré, nejsou v nich propastné rozdíly jako u jiných verzí a hlavní představitel je naprosto geniální herec. Scéna a kostýmy korespondují s dobou, kdy se hra odehrává, a hudba, až na jednu píseň, která se mi ke hře příliš nehodí, je také vybrána velice dobře.

Na druhé místo bych zařadila hru *Richard III.* ze Stavovského divadla s Richardem Krajčem v titulní roli. Děj byl také přehledný, i když ne příliš schematický (v Brně se velmi snadno poznají charaktery postav, tj. ten je zlý a ten hodný) a jasný jako v Brně, ale budiž; herecké výkony byly různé kvality, ale ty kvalitní v čele s Richardem Krajčem převažovaly. Pozměnila bych scénu a kostýmy, sladila bych je s dobou 15. století. Celkový dojem ze hry mám víceméně kladný, jsem ráda, že jsem představení viděla, ale přiznávám, že svůj podíl na tom má i fakt, že mám ráda Shakespearovy hry. Studentky z PL4 by se mnou možná nesouhlasily, ale já to plně chápu. *Richard III.* patří mezi nejsložitější historické hry a pokud vás nezaujal, rozhodně si zajděte na nějakou komedii, například na *Veselé paničky Windsorské*, nebo na tragédii *Romeo a Julie*. Když „přetrpíte“ první polovinu, která je trochu „ulítlá“ ☺, bude vám to dle mého názoru v té druhé bohatě vynahrazeno.

Na třetí pozici řadím *Richarda III.* z Letních shakespearovských slavností. Jako první nedostatek vidím nepřehledný děj a pak nevýrazný výkon hlavního představitele, Jiřího Langmajera, na kterém závisí celá hra. Ještě jednou chci vyzdvihnout výkon Kláry Issové v roli lady Anny, ta byla výborná, a také výkon dvou ma-

lých synovců Richarda, kteří měli ze všech třech zpracování nejvíce prostoru a plně si to zasloužili. Na svůj věk podali profesionální výkony. Být na jejich místě já a vést dialog s Jiřím Langmajerem, tak asi strachy neřeknu ani slovo. Instrumentální hudba se mi líbila a scénu vzhledem k venkovnímu prostředí nemůžu moc hodnotit, jak už jsem zmiňovala. Je jasné, že se musela přizpůsobit a nemohla se využít různá divadelní propadla atd., nicméně lešení na pozadí bych si odpustila, ale ona celá hra byla určitým způsobem extravagantní, jako by vystoupila z budoucnosti, o čemž svědčí i kostýmy a modrá paruka Simony Postlerové.

Jelikož se „můj vítěz“ hraje v Brně, můžete se o kvalitách hry jednoduše přesvědčit sami v Mahenově divadle, stačí se podívat na www.ndb.cz. Jak už jsem ale psala dříve, pokud vás tato historická hra neláká, zajděte si na nějakou tragédii nebo komedii, například na novou hru od Molièra *Mandragora*. Zaručuji vám, že se budete smát od začátku do konce. Doporučuji však předem si o hře něco přečíst, pokud si nepřečtete rovnou hru samotnou, abyste mě pak neproklínali, na co jsem vás to poslala! ☺ Za velice kvalitní považuji také hru *Jak je důležité mítí Filipa* od Oscara Wilda. Je pojatá zcela tradičně, žádná moderna, jako třeba Molièrův *Lakomec*.

Nebudu tu rozebírat celý mahenkovský repertoár, to si nechám pro sebe. Už tak jsem se rozpala mnohem více, než bylo plánováno. Jestli jste dočetli až sem, máte můj hluboký obdiv. Pokud tento článek naláká být jen jednoho člověka do divadla, budu moc ráda!

Hodnocení:

Král Richard III., Mahenovo divadlo: 90%

Richard III., Stavovské divadlo: 70%

Richard III., LSS: 50%

Lucie Říhová (G8)

Vrch Oreb u Třebechovic se původně jmenoval Vinice podle svahů osázených vinnou révou a jeho současný název podle biblické hory mu dali husité.

Více než polovina obyvatelstva jižního Súdánu žije pod hranicí chudoby.

V Praze na Chodově poblíž nultého kilometru dálnice D1 byl zbudován památník obětem dopravních nehod.

Když vrchní představitel Bulharské lidové republiky Todor Živkov nabídl na konci 80. let 20. století tamější turecké menšině odchod ze země, využilo této možnosti přes 300 000 lidí.

Největší československé letní kino se nacházelo v Boskovicích.

Křižáci během své čtvrté výpravy do Svaté země místo plánovaných bojů s muslimy dobyli křesťanskou Konstantinopol, a rozvrátili tak Byzantskou říši.

Saxofon dostal své jméno po svém vynálezci Adolphu Saxovi.

Oči se neustále drobně pohybují tam a zpět, díky čemuž jsou pro nás neviditelné např. stíny cév, které máme na sítnici.

Ve slavné pařížské pevnosti Bastille bylo při jejím dobytí v roce 1789 jen 7 vězňů.

Městské divadlo Brno je první divadlo v České republice, které uvedlo muzikál *Mary Poppins*.

Územní nároky na Antarktidu formálně vzneslo sedm různých států.

Pouze dvě ze 131 moderních německých ponorek typu XXI, dokončených v průběhu druhé světové války, stihly vyplout na skutečnou bojovou plavbu.

Již od roku 1925 je možné poslouchat rozhlasový přenos bohoslužeb.

Vrtulníky Letecké služby Policie ČR zasahovaly při hašení lesních požárů až v Makedonii.

Nejižnějším městem na Zemi je argentinská Ushuaia.

Vojtěch Janský, Vojtěch Ryšavý (G8)

**Lercháč – Školní časopis studentů
Cyrilometodějského gymnázia a
střední odborné školy pedagogické
Brno**

Redakční rada:

Klára Kročová, Veronika Králová, Lucie
Říhová, Vojtěch Janský, Vojtěch Ryšavý,
Kateřina Pokorná, Markéta Solnická, Mgr.
Monika Vondráková, Ph.D. (S. Cyrila)

Jazyková korektura a sazba:

Mgr. Monika Vondráková, Ph.D.
(S. Cyrila)

Titulní strana:

Zbyněk Řehoř

Redakce:

Lerchova 63, 602 00 Brno

Časopis vychází za podpory Klubu přátel
Cyrilometodějské školy v Brně o. s.

Veškeré příspěvky jsou přijímány výhrad-
ně v elektronické podobě v maximálním
rozsahu tří normostran na adrese [caso-
pis@cmsps.cz](mailto:caso-
pis@cmsps.cz). Redakce si vyhrazuje prá-
vo na jejich případné zkrácení.

Toto číslo vychází v únoru 2013. Jeho
elektronickou podobu naleznete na
<http://www.cmsps.cz/skolni-casopis>.
Uzávěrka příštího čísla je 30. 4. 2013.